

Muntstraat

Flora en Fauna Quicksan

Muntstraat-Laakse voetpad te Huissen

Uitvoering	Ruimte voor Advies - R. Harleman Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen
Opdr.gvr.	SRO
Locatie	Muntstraat-Laakse voetpad te Huissen
Datum	15 juli 2017

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Beschrijving locatie en ingreep	
1.3	Opzet onderzoek	
2	Resultaten	5
2.1	Gebiedsbescherming	
2.2	Soortenbescherming	
3	Effecten	8
3.1	Effecten op beschermde natuurgebieden	
3.2	Effecten op beschermde soorten	
4	Conclusies en Aanbevelingen	10
5	Wettelijk kader	11

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van een quickscan flora en fauna van de projectlocatie "Muntstraat-Laaksevoetpad" te Huissen. De locatie wordt bouw- en woonrijp gemaakt. Het laten uitvoeren van een flora en fauna onderzoek heeft als doel om de (mogelijke) effecten van de ingreep op beschermde soorten en gebieden in te schatten. Voorheen waren deze opgenomen in de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet maar op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De ingreep is dan ook aan de nieuwe wetgeving getoetst. Voor het onderzoek voldoet in eerste instantie een 'quickscan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige een inschatting maakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Het betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek. De quickscan kan leiden tot uitvoeriger onderzoek of tot een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar en voor licht beschermde soorten 5 jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

De projectlocatie ligt aan de buitenrand van het dorp Huissen, gemeente Lingewaard ten zuiden van Arnhem. De begrenzing van de onderzoekslocatie is weergegeven in afbeelding 1.1. Het terrein ligt deels braak (kale grond en tijdelijk grasland) en is deels in agrarisch gebruik (maïs). Aan de zuid- en noordzijde is het terrein begrensd door een sloot. Alleen langs Munstraat komt enige beplanting voor en langs een deel van de oostgrens een braamruigte, maar het overige deel is vrij van landschapselementen, bomen of struweel. Aan het terrein grenzen particuliere woningen met tuinen. Alleen de noordzijde kijkt af met de Muntstraat en een ruim grasveld met enkele openbare voorzieningen.

De ontwikkeling tot bouwlocatie houdt in dat de huidige inrichting geheel wordt vervangen. Alleen de sloten zijn in het planvoornemen gehandhaafd. De ingreep bestaat uit het bouw- en woonrijp maken van het terrein. Hiertoe worden diverse coniferen en de struweelrand in het noordelijk deel verwijderd. Vervolgens worden grote delen van het terrein vergraven en geëgaliseerd, gevolgd door woningbouw. Het is ons niet bekend wanneer deze werkzaamheden starten.

1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.) en een veldbezoek. De locatie is op 13 juli 2017 bezocht door R. Harleman, natuur- en landschapsdeskundige van bureau Ruimte voor Advies. Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde planten en dieren. Daarbij is vooral gelet op sporen die op vaste, jaarrond beschermde nesten, verblijfplaatsen of groeilocaties duiden van beschermde soorten waarvan het voorkomen in het gebied bekend is (verspreidingsatlassen, websites, eigen kennis). Daarnaast is de ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden onderzocht. De aanwezigheid van beschermde planten en dieren is mede ingeschat op basis van de terrein- en habitatkenmerken. Tijdens het veldbezoek was het matig bewolkt in een droge periode bij een temperatuur van 18 °C en windkracht 2-3.

Afb. 1.1: Begrenzing projectgebied. Bron ondergrond: Google Aerodata International Surveys 2017.

Afb. 1.2: Impressie van het projectgebied aan de noordzijde (langs de Muntstraat) met het braakliggende terrein. Voorheen was dit hier een kassencomplex gevestigd.

2

RESULTATEN BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

2.1 Gebiedsbescherming

De dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied is het Natura 2000-gebied Rijntakken. Dit ligt op circa 1 kilometer afstand van de onderzoekslocatie. De uiterwaarden zijn tevens opgenomen in het Gelders natuurnetwerk (GNN) en aangewezen als leefbieden voor Agrarische Natuur- en Landschapsbeheer. In het provinciale Natuurbeleidsplan (kaart 2017) is geen beheer of beheerambitie aangewezen voor het projectgebied. Het projectgebied ligt ruim buiten al deze begrenzingen. Een rechtstreekse verbinding ontbreekt. Tussen de natuurgebieden en het projectgebied ligt een woonwijk en het projectgebied behoort hiertoe. Het is onderdeel van een stedelijke enclave tussen een verbindingszone bij Arnhem-Zuid (aan de westzijde) en de uiterwaarden van de Rijn (aan de oostzijde).

2.2 Soortenbescherming

Flora

Informatiebronnen over het voorkomen van beschermde of bijzondere planten geven voor het projectgebied geen aanduidingen. Het terreinbezoek wijst uit dat de vegetatie op het terrein soortenarm is en uitsluitend bestaat uit zeer algemene grassen en kruiden die kenmerkend zijn van (voormalige) agrarische percelen en de bijbehorende zeer voedselrijke omstandigheden. De percelen in het projectgebied zijn door de omstandigheden en voedselrijkdom volledig ongeschikt als groeilocatie van beschermde plantensoorten.

Het braakliggende deel en de maïsakker bestaat uitsluitend uit kale grond met enkele ruderaal soorten, zoals Akkermelkdistel, Kleine brandnetel, Zwaluwtong en Zwarte nachtschade. De maïsakker is vrijwel geheel vrij van begroeiing, alleen langs de rand weten enkele plantensoorten aan de groundbewerking en chemische bestrijding te ontkomen, zoals Tuinbingelkruid en zeer algemene soorten als Europese hanenpoot, Veenwortel, Heermoes en Akkerwinde. De vegetatie in de sloot wijst eveneens op vermessing met soorten als Rietgras, Liesgras en Grote brandnetel. Het grasland kent een meer gevarieerde vegetatie, maar ook weer met een duidelijke agrarische beïnvloeding. Productiegrassen als Engels raaigras en Witte klaver overheersen, maar door het achterwege blijven van beheer zijn tevens andere kruidachtigen als Gewone paardenbloem, Smalle weegbree, Gewone berenklauw, Vertakte leeuwentand, Bermzuring, Gestreepte witbol aanwezig.

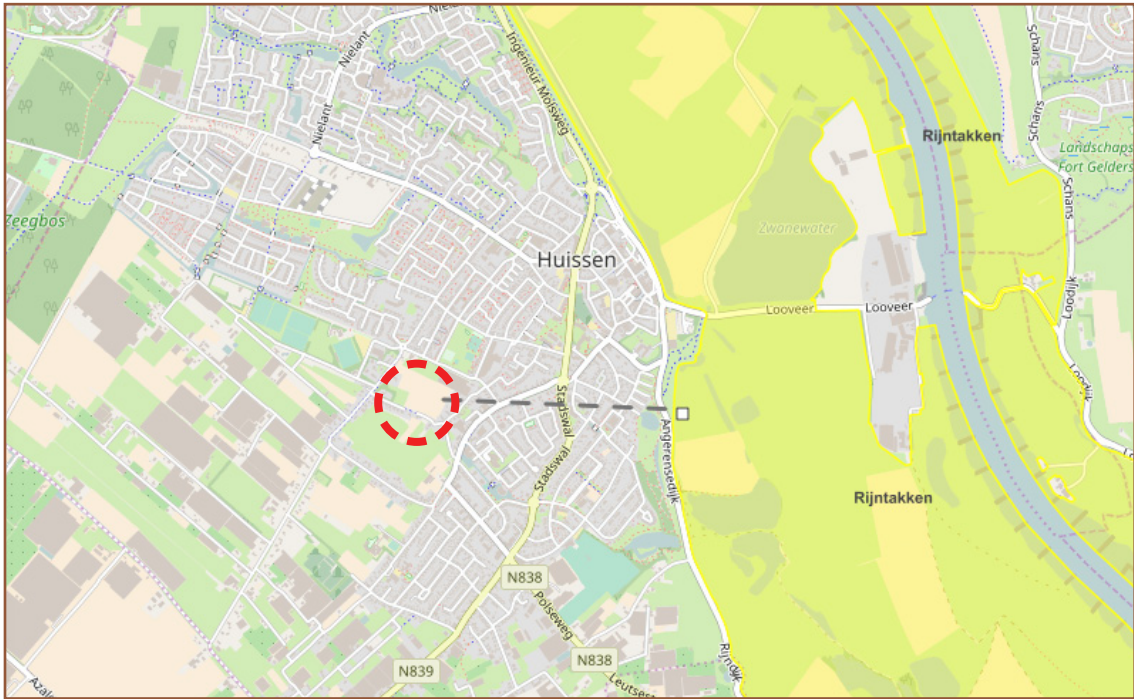
Broedvogels

Broedvogels met vaste, jaarrond beschermde nesten

Jaarrond beschermde rust- of voortplantingsplaatsen van vogels ontbreken binnen het projectgebied. Huismus, Gierzwaluw en uilen zijn afhankelijk van bebouwing of holle bomen. Deze ontbreken in van het project. Ook zijn er geen nesten van roofvogels, of soorten als Ooievaar en Grote gele kwikstaart of andere soorten die in de omgeving voorkomen, aangetroffen of te verwachten zijn.

Overige broedvogels

De opgaande begroeiing op het terrein langs de Muntstraat is geschikt voor algemene broedvogels, met name kleine zangvogels en duiven. In de coniferen waren oude nesten aanwezig. Turkse tortel waren tijdens het veldbezoek in de nabijheid actief, maar niet in het projectgebied. Broedgevallen van Houtduif, Merel, Witte kwikstaart of Winterkoning zijn te verwachten, aansluitend ook van

Afb. 2.1: Ligging projectgebied ten opzichte van onderdelen Natura 2000-gebied Rijntakken (lichtgeel) en de afstand (grijze lijn: 980 m1). Bron Synbiosys.alterra.nl.

Afb. 2.2: Overzicht projectgebied in het midden van het projectgebied. Rechts het maïsland, links het braakliggende deel met kale grond (voormalig kassencomplex) en op de achtergrond het graslandperceel.

Afb. 2.3: Te verwijderen coniferen langs de Muntstraat.

Afb. 2.4: Bramenstruweel langs het maïsland aan de oostzijde van het projectgebied.

andere zangvogels zoals Braamsluiper, Roodborst, Groenling en Heggenmus (die als meldingen bij Waarneming .nl voor de wijk Het Zand te Huissen zijn geregistreerd). De randen van het gebied, met name de braamruigte aan de oostzijde, evenals de aangrenzende tuinen zijn voor algemene broedvogels het meest geschikt.

In de sloten zijn geen nesten of broedende soorten aangetroffen; het is geen weidevogelgebied. De sloten waren uitgemaaid, waardoor enige beschutting ontbreekt. Het is mogelijk dat hier paartje Wilde eenden kunnen broeden, maar nesten zijn niet gesignaleerd en de kans op succesvolle broed is gering door verstoring van katten (diverse gesignaleerd) en het agrarische gebruik als maïsland. Het gras-/bouwland kan dienen als broedgebied voor algemene weidevogels als Kievit, maar sporen daarvan ontbraken Dit is niet verwonderlijk omdat dergelijke broedplekken niet of nauwelijks terug te vinden op het tijdstip van inventarisatie. Vanwege de verstoring en het agrarische grondgebruik is de kans op een succesvolle broedpogingen echter gering.

Vleermuizen

Beschermde gebiedsfuncties van vleermuizen zijn niet binnen het projectgebied aanwezig. Mogelijke soorten die in dergelijke omgeving zijn aan te treffen zijn met name Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Weliswaar kan het gebied een rol spelen in het leefgebied van deze vleermuizen, maar potentiële verblijfplaatsen zoals bebouwing of holtes ontbreken op de locatie en als foerageergebied is het weinig aantrekkelijk door het grondgebruik (maïsland/kale grond) en de openheid van het landschap en daarmee grotendeels ontbreken van beschutting. Doorlopende lineaire landschapsstructuren die als vliegroute kunnen dienen ontbreken eveneens. De tuinen en erven uit de omgeving voldoen in dat geval beter en de omgeving biedt voldoende ruimte voor alternatieven. Nader onderzoek kan daarom achterwege blijven.

Grondgebonden zoogdieren

Onder "grondgebonden zoogdieren" verstaan we hier alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen. Het terrein is geschikt voor enkele kleine, zeer algemene soorten. Er zijn sporen aangetroffen van Haas, Veldmuis en woelmuizen. Ook de Bosmuis en Huisspitsmuis zijn mogelijk langs de randen te verwachten. Voor grotere en/of zwaarder beschermde soorten is het terrein ongeschikt vanwege de ligging tegen de bebouwde kom en ontbreken van geschikt leefgebied of potentiële verblijfplaatsen. Zo ontbreekt bijvoorbeeld bebouwing die door de Steenmarter gebruikt kan worden en is er veel verstoring door honden/kattenbezitters en verkeer. Het vóórkomen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren is derhalve uitgesloten.

Amfibieën

Het plangebied is weinig geschikt voor amfibieën. De sloten voeren weinig water en zijn als voortplantingswater maar matig geschikt. De locatie is door de vele omringende tuinen en de losse, vochtige grond wel geschikt voor Gewone pad. Mogelijk kot ook de zeer algemene Bruine kikker voor, maar voor minder algemene en zwaarder beschermde amfibieën is de locatie ongeschikt. Nader onderzoek kan achterwege blijven.

Overige soortgroepen

Er zijn geen waarnemingen van reptielen bekend uit de omgeving, geschikt leefgebied ontbreekt bovendien. Het plangebied is eveneens ongeschikt voor beschermde soorten uit overige soortgroepen. Voor vissen zijn de sloten ongeschikt. Beschermde soorten uit de overige soortgroepen (libellen, dagvlinders etc.) zijn eveneens uit te sluiten. Door de voedselrijke omstandigheden en het agrarische karakter van het plangebied ontbreken de vaak zeer specifieke omstandigheden waaronder dergelijke soorten voorkomen. Nader onderzoek naar overige soortgroepen is niet nodig.

3

EFFECTEN

3.1 Effecten op beschermde natuurgebieden

Gezien aard en schaalgrootte van het project in combinatie met de tussenliggende woonwijk tot Natura 2000-gebieden is een effect op doelstellingen van beschermde gebieden uitgesloten.

3.2 Effecten op beschermde soorten

Flora

Beschermde of bedreigde vaatplanten ontbreken binnen het onderzoeksgebied. Daarbij is de hoge graad van bemesting voor vrijwel alle soorten verre van optimaal. De voorgenomen ingreep heeft daarom op deze soortgroep geen gevolgen. Nader onderzoek naar beschermde plantensoorten is niet aan de orde.

Broedvogels

Tijdens het broedseizoen bestaat er een kans op verstoring of vernieling van nesten van met algemene zangvogels die in opgaande begroeiing nestelen. De coniferen, struweel, de braamruigte en het grasland zijn mogelijke nestlocaties van algemene broedvogels. Bezette nesten mogen nooit verstoord of vernield worden, hiervoor is geen ontheffing mogelijk. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode, ook al wordt hiervoor vaak de periode 15 maart - 15 juli gehanteerd. Zeker duiven hebben de reputatie om onder gunstige omstandigheden vrijwel jaarrond tot broeden over te gaan. Langs de watergangen in het zuiden van het projectgebied is een kleine kans op broedende Wilde eend. Binnen het projectgebied is de kans klein vanwege huidige verstoring. Broedgevallen in overige delen van het terrein zijn uitgesloten, evenals verstoring van jaarrond beschermde nesten. Ingrepen **buiten het broedseizoen** leiden daarom niet tot negatieve effecten.

Vleermuizen

De ingreep leidt niet tot effecten op beschermde gebiedsfuncties van vleermuizen. Deze inschatting is gemaakt zonder nader onderzoek, maar gezien het grondgebruik en de inrichting heeft het projectgebied slechts geringe betekenis voor eventuele vleermuizen. De tuinen en erven uit de omgeving zullen in dat geval beter voldoen (maar deze blijven ongewijzigd). Daarbij biedt de omgeving van het plangebied voldoende groene ruimten en zijn er uitvlieggebieden richting het omringende landschap. Een significant effect voor vleermuizen is op basis van de quick-scan derhalve uit te sluiten. Overigens is het met weinig moeite mogelijk om kansen te creëren voor vleermuizen.

Grondgebonden zoogdieren

Op de projectlocatie worden voornamelijk kleine, algemene zoogdiersoorten verwacht. De werkzaamheden kunnen tot negatieve effecten op deze soorten leiden. Omdat een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt moet alleen rekening gehouden worden met de algemene zorgplicht die voor alle dieren en planten geldt.

Amfibieën

De werkzaamheden hebben een negatief effect op geschikt landhabitat van de Gewone pad en mogelijk Bruine kikker. Het gaat voornamelijk om foerageergebied en schuilmogelijkheden. Deze soorten komen zeer algemeen en wijdverspreid in Nederland voor. Daarom is bepaald dat

voor deze een vrijstelling van de ontheffingsplicht geldt bij bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

Overige soortgroepen

Leefgebied en/of waarnemingen van beschermde soorten uit overige soortgroepen (reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers) ontbreken binnen het projectgebied. Effecten op deze soorten zijn daarom uitgesloten.

4

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- De ingreep leidt niet tot effecten op Natura 2000 of het Gelders natuurnetwerk. Nader onderzoek naar effecten op beschermde gebieden is niet nodig.
- Het project leidt niet tot effecten op zwaarder beschermde soorten anders dan algemene broedvogels. Voor enkele algemeen beschermde soorten die mogelijk voorkomen geldt een vrijstelling bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.
- De kans is groot dat rooi- en snoeiwerkzaamheden *tijdens de broedperiode* leiden tot verstoring van algemene broedvogels (duiven, zangvogels). De broedperiode is geen vooraf vastgestelde periode maar loopt globaal van half maart tot augustus. Kievit kan eerder broeien; Houtduif vrijwel het gehele jaar. ***Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn, deze mogen nooit verstoord worden.*** Daarnaast is er een kleine kans op broedgevallen van Wilde eend op en langs de oevers van de sloten. Wanneer bezette nesten worden aangetroffen dan kunnen de werkzaamheden pas hervat worden wanneer de jongen op eigen kracht het nest permanent verlaten hebben. Verwijderen van de vegetatie en opgaande begroeiing kan niet verwijderd worden bij broedende vogels. Laat bij twijfel een broedvogelcheck uitvoeren door een deskundige*. Rondom bezette nesten die niet verwijderd worden dient een beschermingszone te worden ingesteld met een straal van minimaal 5-10 meter, afhankelijk van de soort.
- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en wordt contact opgenomen met een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.
- Ruimte voor Advies promoot natuur in de stad. Zo is het met relatief weinig moeite mogelijk om vlermuizen, gierzwaluw en huismussen een plek te geven. Wees terughoudend met verlichting en bestrating en royaal met groen. Breng waar mogelijk nestvoorzieningen en andere verblijfplaatsen aan, pas inheemse beplanting toe en breng verbindingen tot stand met de aangrenzende wijken/groenzones.

* Definitie deskundige

Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis moeten zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of

5

WETTELIJK KADER

5.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

5.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermden Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Gelders Natuurnetwerk** (hierna **GNN**) en de **Groene Ontwikkelingszone** (hierna **GO**) komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het GNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het GNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van GNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

5.3 Soortenbescherming

Onder de Wet Natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de WNb. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

5.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.